

DEPLASARE SPRE DREAPTA ÎN GERMANIA?

În Germania, a avut loc în ultimii ani o dramatică separare între gândirea ideologică teoretică și respectiv politică. Această ruptură nu este numai efectul circumstanțelor strict particulare (reunificare, dezechilibrarea balanței marilor puteri), dar și al unui proces mai general (prăbușirea sistemului comunist), situație care afectează și România.

Prezentăm în continuare materialele și informațiile folosite pentru realizarea studiului din secțiunea "Schimbări de paradigmă", materiale preluate din cercetările efectuate de sociologi, psihologi și specialiști în educație în cadrul centrului de cercetare a vieții academice al Universității din Konstanz.

Poziția politică și obiectivele

Tabelul 1a. Poziția politică în spectrul stânga-dreapta

Chiar dacă vi se pare o întrebare prea simplistă, cum ați defini poziția dvs. politică între stânga și dreapta? (Scala de la stânga (1) la dreapta (7) și "nu mă pot pronunța"; 1-2=de stânga, 3-5=de mijloc, 6-7=de dreapta. Datele sunt în procente și în medii)										
	universități					universități tehnice				
	1983	1985	1987	1990	1993	1983	1985	1987	1990	1993
dacă mă compar cu majoritatea oamenilor din această țară eu sunt d.p.d.v. politic:										
- de stânga	30	31	31	31	33	21	24	24	25	27
- de mijloc	56	55	56	58	57	60	56	57	57	56
- de dreapta	5	6	5	3	3	7	7	7	5	3
- nu mă pot pronunța	8	8	8	8	7	12	14	13	13	13
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Media	3.2	3.2	3.2	3.2	3.1	3.4	3.4	3.5	3.3	3.3
În comparație cu majoritatea colegilor mei studenți, eu sunt d.p.d.v. politic										
- de stânga	13	13	14	14	15	11	12	11	13	12
- de mijloc	60	57	56	59	60	56	52	53	54	56
- de dreapta	15	15	15	11	8	12	12	12	8	6
- nu mă pot pronunța	12	14	15	16	17	21	24	24	26	26
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Media	4.1	4.1	4.0	3.9	3.7	4.0	4.0	4.0	3.8	3.7

Sursa: Proiectul privind situația studenților, în WS 1992/93,

Tabelul 1b. Poziția politică în spectrul stânga-dreapta în funcție de tipul de învățământ superior și sex. (Medii, scala de la 1=de stânga la 7=de dreapta)

	universități									
	bărbați					femei				
	1983	1985	1987	1990	1993	1983	1985	1987	1990	1993
În comparație cu majoritatea oamenilor din această țară, sunt d.p.d.v. politic...	3.2	3.3	3.3	3.3	3.3	3.1	3.1	3.1	3.0	2.8
În comparație cu majoritatea colegilor mei studenți, sunt d.p.d.v. politic...	4.1	4.1	4.1	4.0	3.8	4.0	4.0	3.9	3.8	3.5

DEPLASARE SPRE DREAPTA ÎN GERMANIA?

	universități tehnice									
	bărbați					femei				
	1983	1985	1987	1990	1993	1983	1985	1987	1990	1993
în comparație cu majoritatea oamenilor din această țară, sunt d.p.d.v. politic...	3.5	3.5	3.6	3.5	3.4	3.2	3.1	3.1	2.9	2.8
în comparație cu majoritatea colegilor mei studenți, sunt d.p.d.v. politic...	4.0	4.0	4.1	3.9	3.8	4.0	3.9	3.8	3.6	3.5

Tabelul 2. Poziția politică în spectrul stânga-dreapta în funcție de specialitate.

(Scala de la stânga (1) la dreapta (7) și "nu mă pot pronunța"; 1-2=de stânga, 3-5=de mijloc, 6-7=de dreapta. Datele sunt în procente și medii

	universități						universități tehnice			
	științe umaniste	științe sociale	drept	economie	medicină	științe ale naturii	inginerie	științe sociale	economie	inginerie
dacă mă compar cu majoritatea oamenilor din această țară eu sunt d.p.d.v. politic:										
- de stânga										
- WS 1982/83	40	54	18	15	25	32	24	41	13	19
- WS 1984/85	37	58	22	16	24	32	25	55	15	19
- WS 1986/87	42	55	17	16	28	32	25	59	13	20
- WS 1989/90	41	50	17	16	25	34	25	55	14	20
- WS 1992/93	44	51	25	14	29	34	30	58	16	22
- de dreapta										
- WS 1982/83	3	2	8	9	8	3	5	2	9	8
- WS 1984/85	4	2	11	10	9	3	5	1	11	7
- WS 1986/87	4	1	10	8	6	4	6	1	11	7
- WS 1989/90	2	2	7	6	3	2	4	1	6	5
- WS 1992/93	2	1	7	4	3	2	3	1	5	3
- medii										
- WS 1982/83	2.9	2.5	3.7	3.8	3.5	3.1	3.4	2.7	3.8	3.5
- WS 1984/85	2.9	2.4	3.7	3.8	3.5	3.1	3.4	2.3	3.9	3.6
- WS 1986/87	2.8	2.4	3.7	3.8	3.3	3.1	3.4	2.3	3.9	3.5
- WS 1989/90	2.8	2.5	3.6	3.8	3.3	3.0	3.4	2.3	3.7	3.5
- WS 1992/93	2.7	2.5	3.5	3.7	3.2	3.0	3.2	2.3	3.7	3.4
în comparație cu majoritatea colegilor mei studenți, sunt...										
- de stânga										
- WS 1982/83	14	19	15	9	16	10	80	14	11	12
- WS 1984/85	13	20	19	11	13	10	11	24	16	10
- WS 1986/87	14	18	16	13	16	11	13	17	10	10
- WS 1989/90	15	16	17	14	14	13	13	22	14	10
- WS 1992/93	16	19	22	11	16	12	14	21	12	10
- de dreapta										
- WS 1982/83	13	8	20	21	17	14	17	6	15	12
- WS 1984/85	14	8	19	21	17	13	17	6	14	22
- WS 1986/87	14	10	20	18	14	15	15	4	15	12
- WS 1989/90	9	8	16	14	11	10	12	5	9	8
- WS 1992/93	7	7	11	10	6	7	7	7	6	6
- medii										
- WS 1982/83	3.9	3.6	4.1	4.4	4.1	4.1	4.3	3.8	4.1	4.0
- WS 1984/85	4.0	3.6	4.0	4.3	4.1	4.1	4.2	3.5	4.0	4.1
- WS 1986/87	3.9	3.7	4.1	4.2	3.9	4.1	4.1	3.6	4.2	4.1
- WS 1989/90	3.8	3.7	4.0	4.1	3.9	3.9	4.0	3.4	3.8	4.0
- WS 1992/93	3.6	3.4	3.6	4.0	3.7	3.8	3.7	3.5	3.8	3.8

Tabelul 3. Poziția față de orientările politice

Când vă caracterizați poziția politică, în ce măsură vă identificați cu pozițiile următoarelor orientări politice sau vă detașați de ele (le respingeți)?
 (Scala de la -3=mă detașez complet/le resping în întregime până la +3=sunt întrutotul de acord. Categori: -3/-2=respingere puternică, -1=respingere ușoară, 0=neutru, +1=aprobare ușoară, +2/+3=aprobare puternică. Datele sunt în procente și în medii)

	universități					universități tehnice				
	1983	1985	1987	1990	1993	1983	1985	1987	1990	1993
Orientări politice										
creștin-conservatoare										
respingere puternică	x	45	45	44	45	x	40	38	38	40
respingere ușoară	x	13	12	14	14	x	12	12	12	13
neutru	x	12	11	13	14	x	17	15	17	17
aprobare ușoară	x	14	15	15	15	x	14	15	17	17
aprobare puternică	x	16	18	15	12	x	17	20	16	13
Total	x	100	100	100	100	x	100	100	100	100
Media	x	-0.7	-0.7	-0.7	-0.8	x	-0.6	-0.5	-0.6	-0.6
verde/alternativă	x					x				
respingere puternică	x	18	19	16	12	x	17	21	15	12
respingere ușoară	x	9	9	9	9	x	10	11	12	9
neutru	x	11	11	13	15	x	16	13	17	18
aprobare ușoară	x	24	23	28	29	x	25	24	27	32
aprobare puternică	x	38	38	34	35	x	33	31	30	29
Total	x	100	100	100	100	x	100	100	100	100
Media	x	0.6	0.5	0.5	0.7	x	0.4	0.3	0.4	0.6
comunist-marxistă	x					x				
respingere puternică	x	73	75	75	73	x	77	79	75	76
respingere ușoară	x	8	7	7	8	x	7	6	8	8
neutru	x	9	9	10	10	x	9	9	9	9
aprobare ușoară	x	7	7	6	6	x	5	5	5	5
aprobare puternică	x	3	3	2	2	x	2	2	2	2
Total	x	100	100	100	100	x	100	100	100	100
Media	x	-2.0	-2.0	-2.0	-1.9	x	-2.1	-2.2	-2.1	-2.1
liberală	x					x				
respingere puternică	x	25	20	16	16	x	22	20	14	17
respingere ușoară	x	15	15	14	15	x	16	15	13	14
neutru	x	24	25	25	26	x	32	30	32	32
aprobare ușoară	x	19	20	22	22	x	14	16	19	16
aprobare puternică	x	18	20	23	20	x	14	16	19	16
Total	x	100	100	100	100	x	100	100	100	100
Media	x	-0.2	0.0	0.2	0.1	x	-0.2	-0.1	0.2	0.1
național-conservatoare	x					x				
respingere puternică	x	86	88	88	89	x	81	81	82	84
respingere ușoară	x	5	4	4	4	x	6	6	6	5
neutru	x	5	5	4	4	x	9	8	8	6
aprobare ușoară	x	2	2	2	2	x	2	3	3	3
aprobare puternică	x	1	2	2	1	x	1	2	2	2
Total	x	100	100	100	100	x	100	100	100	100
Media	x	-2.5	-2.5	-2.5	-2.6	x	-2.3	-2.3	-2.3	-2.4
societal-democrată	x					x				
respingere puternică	x	10	11	6	6	x	8	11	5	6
respingere ușoară	x	11	13	8	9	x	9	12	8	8
neutru	x	21	21	18	21	x	23	22	20	23
aprobare ușoară	x	29	29	27	30	x	28	26	29	30
aprobare puternică	x	29	27	41	34	x	32	29	37	33
Total	x	100	100	100	100	x	100	100	100	100
Media	x	0.6	0.5	0.9	0.8	x	0.7	0.5	0.9	0.8

DEPLASARE SPRE DREAPTA ÎN GERMANIA?

Tabelul 4. Poziția față de orientările politice în funcție de specialitate

	universități							universități tehnice		
	științe umaniste	științe sociale	drept	economic	medicină	științe ale naturii	inginerie	științe sociale	economic	inginerie
Orientări politice										
creștin conservatoare										
- WS 1984/85	-1.1	-1.8	-0.2	0.1	-0.3	-1.0	-0.6	-1.9	-0.1	-0.3
- WS 1986/87	-1.2	-1.7	-0.1	0.0	-0.5	-0.8	-0.6	-2.0	0.2	-0.3
- WS 1989/90	-1.2	-1.5	-0.1	-0.1	-0.5	-0.9	-0.5	-1.7	0.0	-0.4
- WS 1992/93	-1.2	-1.5	-0.3	0.0	-0.5	-0.9	-0.7	-1.8	-0.1	-0.5
verde/alternativă										
- WS 1984/85	0.9	1.4	-0.1	-0.1	0.5	0.7	0.4	1.6	0.0	0.3
- WS 1986/87	1.0	1.3	-0.2	-0.1	0.5	0.6	0.3	1.5	-0.2	0.2
- WS 1989/90	0.9	1.2	-0.1	0.0	0.5	0.7	0.4	1.4	0.0	0.3
- WS 1992/93	1.0	1.2	0.2	0.1	0.7	0.7	0.6	1.2	0.3	0.4
comunist-marxistă										
- WS 1984/85	-1.7	-1.1	-2.3	-2.4	-2.1	-2.0	-2.0	-1.0	-2.2	-2.3
- WS 1986/87	-1.7	-1.2	-2.4	-2.5	-2.1	-2.0	-2.2	-1.0	-2.5	-2.3
- WS 1989/90	-1.7	-1.5	-2.4	-2.5	-2.2	-2.0	-2.1	-1.0	-2.5	-2.2
- WS 1992/93	-1.7	-1.4	-2.2	-2.4	-2.1	-1.9	-2.0	-1.1	-2.3	-2.2
liberală										
- WS 1984/85	-0.5	-0.9	0.2	0.4	0.2	-0.3	-0.1	-0.8	0.1	-0.2
- WS 1986/87	-0.4	-0.6	0.5	0.6	0.2	-0.1	0.1	-0.7	0.3	-0.1
- WS 1989/90	-0.1	-0.3	0.7	0.8	0.4	0.0	0.2	-0.4	0.6	0.2
- WS 1992/93	-0.1	-0.2	0.3	0.8	0.3	0.0	0.0	-0.4	0.5	0.1
național conservatoare										
- WS 1984/85	-2.6	-2.7	-2.2	-2.2	-2.4	-2.6	-2.4	-2.7	-2.2	-2.2
- WS 1986/87	-2.6	-2.7	-2.3	-2.3	-2.5	-2.5	-2.5	-2.6	-2.4	-2.2
- WS 1989/90	-2.7	-2.6	-2.4	-2.3	-2.5	-2.6	-2.5	-2.6	-2.4	-2.2
- WS 1992/93	-2.7	-2.7	-2.4	-2.4	-2.6	-2.6	-2.4	-2.7	-2.3	
social-democrată										
- WS 1984/85	0.7	0.7	0.4	0.5	0.6	0.7	0.5	0.9	0.5	0.6
- WS 1986/87	0.6	0.7	0.2	0.3	0.5	0.6	0.5	0.9	0.3	0.5
- WS 1989/90	1.1	1.1	0.7	0.7	0.9	1.0	0.9	1.1	0.7	0.9
- WS 1992/93	0.9	1.0	0.7	0.6	0.8	0.9	0.8	0.9	0.6	0.8

Tabelul 5. Sprijinirea și respingerea obiectivelor politice.

Cum vă raportați la obiectivele politice amintite: pe care le sprijiniți, pe care le respingeți?
(Scala de la -3=le resping în întregime până la +3=le aprob întrutotul. Categori: -3/-1=respingere, 0=neutru, +1/+3=aprobare. Datele sunt în procente și în medii)

	universități					universități tehnice				
	1983	1985	1987	1990	1993	1983	1985	1987	1990	1993
afirmarea egalității depline între bărbat și femeie în muncă și societate										
respingere	x	3	3	4	3	x	4	4	3	3
neutru	x	5	5	7	8	x	6	8	7	10
aprobare	(94)	93	91	90	89	(93)	90	89	90	87
Total	x	100	100	100	100	x	100	100	100	100
Media	x	2.5	2.4	2.3	2.2	x	2.3	2.3	2.3	2.2
prioritatea protecției mediului înconjurător față de creșterea economică										
respingere	x	5	4	3	3	x	4	4	2	2
neutru	x	8	7	5	6	x	8	8	5	5
aprobare	(86)	87	88	92	91	(83)	88	88	93	93
Total	x	100	100	100	100	x	100	100	100	100
Media	x	2.1	2.1	2.3	2.2	x	2.1	2.0	2.3	2.3

Cum vă raportați la obiectivele politice anunțate: pe care le sprijiniți, pe care le respingeți?
 (Scala de la -3=le resping în întregime până la +3=le aprob întrutotul. Categori: -3/-1=respingere, 0=neutru, +1/+3=aprobare. Datele sunt în procente și în medii)

	universități					universități tehnice				
	1983	1985	1987	1990	1993	1983	1985	1987	1990	1993
stabilitatea relațiilor sociale și economice										
respingere	x	7	6	4	3	x	3	3	3	2
neutru	x	12	12	11	11	x	9	11	10	7
aprobare	(81)	81	82	86	86	(87)	88	86	87	91
Total	x	100	100	100	100	x	100	100	100	100
Media	x	1.6	1.6	1.7	1.7	x	1.8	1.7	1.8	1.9
sprijin financiar și personal mai puternic a țărilor în curs de dezvoltare										
respingere	x	13	15	12	10	x	17	21	17	13
neutru	x	14	18	16	15	x	18	21	20	18
aprobare	(65)	73	67	72	75	(50)	65	58	63	69
Total	x	100	100	100	100	x	100	100	100	100
Media	x	1.3	1.1	1.3	1.4	x	1.0	0.7	0.9	1.2
realizarea cointeresării totale a angajaților în administrarea întreprinderii										
respingere	x	19	19	16	18	x	18	18	15	16
neutru	x	13	14	14	17	x	15	16	14	18
aprobare	(72)	68	67	71	66	(69)	67	66	71	66
Total	x	100	100	100	100	x	100	100	100	100
Media	x	1.1	1.0	1.1	0.9	x	1.0	1.0	1.1	1.0
asigurarea economiei de piață liberă și a inițiativei private										
respingere	x	19	16	12	13	x	12	10	8	9
neutru	x	15	13	13	17	x	12	10	12	13
aprobare	(63)	66	71	74	70	(76)	76	80	80	78
Total	x	100	100	100	100	x	100	100	100	100
Media	x	1.1	1.3	1.4	1.2	x	1.5	1.7	1.7	1.5
promovarea dezvoltării tehnologice										
respingere	x	25	21	22	22	x	16	14	15	16
neutru	x	20	20	22	24	x	17	16	19	23
aprobare	(53)	56	59	56	53	(62)	67	70	66	61
Total	x	100	100	100	100	x	100	100	100	100
Media	x	0.6	0.7	0.6	0.5	x	1.0	1.1	1.0	0.8
păstrarea familiei în forma ei tradițională										
respingere	x	27	25	28	25	x	19	17	19	18
neutru	x	21	22	25	22	x	20	21	25	23
aprobare	(59)	52	52	47	53	(69)	61	62	56	59
Total	x	100	100	100	100	x	100	100	100	100
Media	x	0.6	0.6	0.4	0.6	x	0.9	1.0	0.8	0.8
pedepsirea aspră a criminalității										
respingere	x	40	34	32	24	x	28	22	24	17
neutru	x	18	19	18	16	x	16	16	16	13
aprobare	(44)	42	48	19	60	(62)	56	62	61	71
Total	x	100	100	100	100	x	100	100	100	100
Media	x	0.0	0.3	0.3	0.8	x	0.6	0.9	0.8	1.3

DEPLASARE SPRE DREAPTA ÎN GERMANIA?

Tabelul 6. Susținerea și respingerea scopurilor politice în funcție de specialități.

	universități							universități tehnice		
	științe umaniste	științe sociale	drept	economie	medicină	științele naturii	inginerie	științe sociale	economie	inginerie
afirmarea egalității depline între bărbat și femeie în muncă și societate										
- WS 1984/85	2.6	2.7	2.4	2.2	2.4	2.5	2.4	2.8	2.1	2.2
- WS 1986/87	2.6	2.7	2.2	2.1	2.4	2.4	2.3	2.7	2.1	2.2
- WS 1989/90	2.5	2.6	2.2	2.2	2.3	2.3	2.2	2.6	2.3	2.2
- WS 1992/93	2.5	2.5	2.0	2.0	2.2	2.2	2.1	2.6	2.2	2.1
prioritatea protecției mediului înconjurător față de creșterea economică										
- WS 1984/85	2.3	2.5	1.7	1.5	2.1	2.2	2.0	2.5	1.8	2.0
- WS 1986/87	2.4	2.5	1.6	1.6	2.1	2.2	2.0	2.7	1.8	2.0
- WS 1989/90	2.5	2.5	2.0	1.8	2.4	2.4	2.2	2.6	2.1	2.3
- WS 1992/93	2.4	2.4	1.9	1.7	2.3	2.2	2.2	2.5	1.9	2.3
stabilitatea relațiilor sociale și economice										
- WS 1984/85	1.4	1.2	1.9	1.9	1.6	1.5	1.7	1.6	1.9	1.9
- WS 1986/87	1.4	1.2	1.9	1.9	1.6	1.6	1.7	1.4	1.9	1.8
- WS 1989/90	1.6	1.5	1.9	1.9	1.8	1.6	1.8	1.4	1.9	1.8
- WS 1992/93	1.7	1.5	1.8	1.9	1.8	1.7	1.8	1.8	1.9	1.9
sprijin financiar și personal mai puternic a țărilor în curs de dezvoltare										
- WS 1984/85	1.6	1.7	1.0	1.0	1.3	1.3	1.1	1.9	0.8	0.9
- WS 1986/87	1.4	1.5	0.9	0.7	1.2	1.1	0.9	1.4	0.5	0.6
- WS 1989/90	1.6	1.6	1.0	1.0	1.3	1.3	1.1	1.7	0.9	0.8
- WS 1992/93	1.8	1.9	1.1	1.0	1.4	1.3	1.2	2.1	1.1	1.0
realizarea cointeresării totale a angajaților în administrarea întreprinderii										
- WS 1984/85	1.5	2.1	0.6	0.3	0.9	1.1	0.9	2.2	0.7	0.9
- WS 1986/87	1.5	1.9	0.6	0.3	1.0	1.1	0.8	2.2	0.5	0.9
- WS 1989/90	1.5	1.8	0.7	0.5	1.1	1.2	0.9	2.0	0.6	1.0
- WS 1992/93	1.3	1.5	0.5	0.2	1.0	0.9	0.8	1.8	0.6	0.9
asigurarea economiei de piață liberă și a inițiativei private										
- WS 1984/85	0.7	-0.2	1.6	1.9	1.5	1.0	1.4	-0.2	2.0	1.7
- WS 1986/87	0.7	0.2	1.7	2.0	1.4	1.2	1.6	0.2	2.1	1.8
- WS 1989/90	0.9	0.6	1.9	2.1	1.7	1.4	1.7	0.2	2.3	1.9
- WS 1992/93	0.8	0.6	1.5	2.1	1.5	1.1	1.4	0.3	1.9	1.7
promovarea dezvoltării tehnologice										
- WS 1984/85	-0.1	-0.4	0.8	1.3	0.7	0.8	1.1	-0.7	1.3	1.3
- WS 1986/87	0.0	-0.2	1.0	1.2	0.7	0.9	1.2	-0.6	1.2	1.4
- WS 1989/90	-0.1	-0.2	0.7	1.1	0.7	0.8	1.1	-0.5	1.1	1.3
- WS 1992/93	-0.1	-0.3	0.5	1.1	0.6	0.8	1.0	-0.5	1.0	1.1
păstrarea familiei în forma ei tradițională										
- WS 1984/85	0.3	-0.5	0.9	1.0	1.0	0.6	0.8	-0.3	1.2	1.1
- WS 1986/87	0.2	-0.4	1.0	0.9	0.9	0.7	0.9	-0.3	1.2	1.2
- WS 1989/90	0.0	-0.3	0.8	0.7	0.8	0.4	0.7	-0.4	0.9	1.0
- WS 1992/93	0.2	0.0	0.7	0.9	0.9	0.6	0.9	-0.2	0.9	1.1
pedepsirea aspră a criminalității										
- WS 1984/85	-0.2	-1.1	-0.1	0.6	0.3	0.1	0.5	-1.3	0.9	1.0
- WS 1986/87	-0.2	-0.8	0.3	0.9	0.5	0.4	0.7	-1.1	1.2	1.1
- WS 1989/90	-0.1	-0.5	0.0	1.0	0.6	0.4	0.8	-0.8	1.0	1.1
- WS 1992/93	0.4	0.1	0.4	1.5	0.9	0.9	1.2	-0.4	1.6	1.6
abolirea proprietății private a întreprinderilor industriale și a băncilor										
- WS 1984/85	-0.8	0.1	-1.9	-2.2	-1.6	-1.2	-1.5	0.1	-2.1	-1.8
- WS 1986/87	-0.9	-0.2	-2.0	-2.3	-1.6	-1.4	-1.7	-0.4	-2.4	-1.7
- WS 1989/90	-1.0	-0.7	-2.2	-2.5	-1.8	-1.6	-1.9	-0.2	-2.4	-1.8
- WS 1992/93	-1.0	-0.8	-2.0	-2.3	-1.4	-1.4	-1.5	-0.4	-2.1	-1.5

Atitudini democratice

Tabelul 7. Părerile despre principiile democratice.

Ce părere aveți despre următoarele afirmații referitoare la sistemul nostru politic?
 (Scala de la -3=le resping în întregime până la +3=le aprob întru totul. Categori: -3/-1=respingere, 0=neutru, +1/+3=aprobare. Datele sunt în procente și în medii)

	universități					universități tehnice				
	1983	1985	1987	1990	1993	1983	1985	1987	1990	1993
conflictele dintre diferitele grupuri de interese și revendicările acestora adresate conducerii dăunează bunăstării generale										
respingere	73	77	78	81	70	64	67	67	73	61
neutru	13	13	13	11	14	17	18	20	17	21
aprobare	14	10	9	8	16	20	14	13	10	18
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Media	-1.5	-1.7	-1.7	-1.9	-1.3	-1.1	-1.3	-1.3	-1.6	-1.1
cetățeanul pierde dreptul la grevă și demonstrații dacă prin acestea pun în pericol ordinea publică										
respingere	62	63	63	65	62	49	54	52	57	54
neutru	12	13	13	13	13	14	18	17	15	17
aprobare	26	24	25	22	25	37	28	31	27	29
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Media	-1.0	-1.0	-1.0	-1.1	-0.9	-0.4	-0.7	-0.6	-0.8	-0.7
în orice societate democratică există anumite conflicte care trebuie rezolvate recurgându-se la forță										
respingere	85	88	86	90	90	89	89	86	89	89
neutru	7	6	7	5	5	5	6	7	6	6
aprobare	8	6	7	5	6	6	5	8	5	6
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Media	-2.2	-2.3	-2.2	-2.4	-2.3	-2.3	-2.3	-2.2	-2.4	-2.3
menirea opoziției nu este aceea de a critica conducerea, dimpotrivă de a o sprijini în activitatea										
respingere	62	67	69	70	67	47	57	57	59	52
neutru	17	15	15	15	16	18	17	20	18	20
aprobare	21	17	15	14	18	34	26	24	23	28
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Media	-1.0	-1.2	-1.3	-1.3	-1.1	-0.3	-0.7	-0.8	-0.9	-0.6
fiecare cetățean are dreptul să iasă în stradă pentru convingerile sale										
respingere	4	4	4	3	2	4	3	4	3	2
neutru	3	3	3	2	3	5	6	4	3	4
aprobare	92	92	93	95	95	91	91	92	93	94
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Media	2.4	2.4	2.4	2.6	2.5	2.3	2.3	2.3	2.4	2.5

DEPLASARE SPRE DREAPTA ÎN GERMANIA?

Tabelul 8. Atitudinea față de principiile democratice în funcție de specialitate

	universități						universități tehnice			
	științe umaniste	științe sociale	drept	economie	medicină	științe ale naturii	inginerie	științe sociale	economie	inginerie
conflictele dintre diferitele grupuri de interese și revendicările acestora adresate conducerii dăunează bunăstării generale										
- WS 1982/83	-1.6	-1.9	-1.6	-1.4	-1.5	-1.4	-1.3	-1.7	-0.9	-0.9
- WS 1984/85	-1.7	-2.0	-1.7	-1.5	-1.7	-1.6	-1.5	-2.0	-1.2	-1.2
- WS 1986/87	-2.0	-2.1	-1.8	-1.5	-1.7	-1.8	-1.5	-2.0	-1.3	-1.2
- WS 1989/90	-2.0	-2.1	-2.0	-1.7	-1.9	-1.8	-1.6	-2.1	-1.7	-1.4
- WS 1992/93	-1.5	-1.7	-1.5	-1.0	-1.5	-1.2	-1.2	-1.6	-1.0	-0.9
cetățeanul pierde dreptul la grevă și demonstrații dacă prin acestea pun în pericol ordinea publică										
- WS 1982/83	-1.3	-1.7	-0.6	-0.5	-0.7	-1.0	-0.8	-1.1	-0.3	-0.3
- WS 1984/85	-1.3	-1.9	-0.7	-0.5	-0.8	-1.0	-0.8	-1.6	-0.5	-0.5
- WS 1986/87	-1.4	-1.8	-0.7	-0.5	-0.9	-1.0	-0.9	-1.4	-0.3	-0.5
- WS 1989/90	-1.4	-1.5	-0.8	-0.6	-1.0	-1.1	-0.8	-1.6	-0.6	-0.6
- WS 1992/93	-1.2	-1.5	-0.7	-0.5	-0.8	-0.9	-0.7	-1.6	-0.4	-0.5
în orice societate democratică există anumite conflicte care trebuie rezolvate recurgându-se la forță										
- WS 1982/83	-2.1	-1.6	-2.3	-2.4	-2.3	-2.3	-2.2	-2.1	-2.4	-2.3
- WS 1984/85	-2.2	-1.9	-2.4	-2.5	-2.4	-2.3	-2.3	-2.1	-2.4	-2.4
- WS 1986/87	-2.0	-1.8	-2.4	-2.4	-2.2	-2.2	-2.2	-1.7	-2.3	-2.2
- WS 1989/90	-2.3	-2.1	-2.5	-2.5	-2.4	-2.4	-2.4	-2.1	-2.5	-2.4
- WS 1992/93	-2.3	-2.3	-2.4	-2.3	-2.4	-2.4	-2.3	-2.2	-2.2	-2.3
menirea opoziției nu este aceea de a critica conducerea, dimpotrivă de a o sprijini în activitatea										
- WS 1982/83	-1.1	-1.4	-1.0	-1.0	-1.0	-0.7	-0.7	-1.0	-0.3	-0.1
- WS 1984/85	-1.3	-1.7	-1.2	-1.0	-1.2	-1.2	-0.8	-1.6	-0.6	-0.6
- WS 1986/87	-1.5	-1.8	-1.3	-1.1	-1.2	-1.2	-1.0	-1.8	-0.6	-0.6
- WS 1989/90	-1.6	-1.7	-1.4	-1.1	-1.3	-1.3	-1.0	-1.7	-0.7	-0.7
- WS 1992/93	-1.4	-1.7	-1.2	-0.8	-1.1	-1.1	-0.8	-1.5	-0.3	-0.4
fiecare cetățean are dreptul să iasă în stradă pentru convingerile sale										
- WS 1982/83	2.4	2.7	2.3	2.2	2.4	2.4	2.4	2.6	2.0	2.3
- WS 1984/85	2.4	2.6	2.3	2.2	2.4	2.4	2.3	2.5	2.2	2.3
- WS 1986/87	2.5	2.6	2.4	2.3	2.5	2.4	2.4	2.6	2.2	2.3
- WS 1989/90	2.6	2.7	2.5	2.4	2.6	2.6	2.6	2.4	2.4	2.4
- WS 1992/93	2.6	2.6	2.5	2.4	2.5	2.5	2.5	2.7	2.5	2.4

Tabelul 9. Sondarea relicității democratice în funcție de specialitate

	universități						universități tehnice			
	științe umaniste	științe sociale	drept	economie	medicină	științe ale naturii	inginerie	științe sociale	economie	inginerie
democratizarea adevărată este posibilă numai în afara instituțiilor existente										
aprobare										
- WS 1982/83	43	53	25	26	29	37	33	43	31	30
- WS 1984/85	36	47	22	23	28	32	29	49	28	24
- WS 1986/87	36	43	17	22	31	29	25	50	22	23
- WS 1989/90	36	43	18	20	24	30	30	45	23	27
- WS 1992/93	38	42	25	26	32	33	33	50	27	29

	universități							universități tehnice		
	științe umane	științe sociale	drept	economie	medicină	științe ale naturii	inginerie	științe sociale	economie	inginerie
medie										
- WS 1982/83	0.1	0.6	-0.9	-0.6	-0.5	-0.1	-0.2	0.2	-0.3	-0.3
- WS 1984/85	-0.2	0.3	-1.0	-0.8	-0.6	-0.3	-0.3	0.5	-0.4	-0.4
- WS 1986/87	-0.2	0.2	-1.1	0.8	-0.4	-0.4	-0.5	0.4	-0.6	-0.5
- WS 1989/90	-0.1	0.1	-1.0	-0.8	-0.6	-0.3	-0.3	0.4	-0.5	-0.3
- WS 1992/93	0.0	0.2	-0.6	-0.4	-0.2	-0.2	-0.1	0.4	-0.4	-0.2
democrația noastră și-a câștigat dreptul la existență; de aceea trebuie ferită de încercări continue de reformă										
aprobat										
- WS 1982/83	20	11	43	42	36	28	35	22	52	48
- WS 1984/85	19	9	40	38	29	24	34	9	42	40
- WS 1986/87	19	12	41	40	31	28	36	11	46	43
- WS 1989/90	14	13	34	36	23	21	29	8	33	34
- WS 1992/93	20	14	38	32	28	24	27	15	33	37
medie										
- WS 1982/83	-1.1	-1.6	0.0	0.0	-0.3	-0.7	-0.4	-1.1	0.4	0.2
- WS 1984/85	-1.0	-1.7	-0.1	-0.1	-0.6	-0.7	-0.3	-1.5	0.0	-0.1
- WS 1986/87	-1.1	-1.6	0.0	0.0	-0.5	-0.6	-0.2	-1.4	0.2	0.1
- WS 1989/90	-1.2	-1.4	-0.3	-0.3	-0.7	-0.9	-0.6	-1.7	-0.3	-0.3
- WS 1992/93	-1.0	-1.2	-0.2	-0.4	-0.6	-0.8	-0.6	-1.1	-0.3	-0.2

Obiectivele societății și dezvoltarea

Tabellul 10. Materializarea obiectivelor societății

În ce măsură credeți că obiectivele societății în Republica Federală au fost materializate?										
Datele sunt în procente.										
	universități					universități tehnice				
	1983	1985	1987	1990	1993	1983	1985	1987	1990	1993
bunăstare materială										
- mult prea puțin	1	2	2	2	2	0	2	1	1	2
- destul de puțin	6	13	13	11	9	5	11	11	8	8
- întocmai cum trebuie	28	30	34	31	32	32	34	37	35	35
- destul de mult	44	37	35	39	37	44	39	36	39	35
- mult prea mult	18	13	13	15	19	16	12	12	15	18
- nu mă pot pronunța	3	4	4	2	2	3	3	3	2	2
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
egalitate socială										
- mult prea puțin	28	32	31	31	24	21	28	26	27	21
- destul de puțin	51	50	51	54	52	54	53	54	57	49
- întocmai cum trebuie	14	13	13	12	18	17	14	15	14	23
- destul de mult	4	2	2	1	2	5	2	2	1	3
- mult prea mult	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1
- nu mă pot pronunța	2	2	2	1	2	2	2	2	1	3
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
libertate individuală										
- mult prea puțin	17	14	11	8	5	13	13	10	8	5
- destul de puțin	40	40	39	35	23	41	38	38	35	22
- întocmai cum trebuie	38	42	45	51	63	43	44	47	52	62
- destul de mult	3	2	2	3	5	2	3	2	3	6
- mult prea mult	0	0	1	1	2	0	1	1	1	2
- nu mă pot pronunța	2	2	2	2	2	1	1	2	1	3
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

DEPLASARE SPRE DREAPTA ÎN GERMANIA?

În ce măsură credeți că obiectivele societății în Republica Federală au fost materializate?
 Datele sunt în procente.

	universități					universități tehnice				
	1983	1985	1987	1990	1993	1983	1985	1987	1990	1993
libertate socială										
- mult prea puțin	14	14	14	12	17	12	14	14	12	17
- destul de puțin	42	44	47	48	51	47	48	49	46	48
- întocmai cum trebuie	31	30	29	31	25	32	29	30	35	28
- destul de mult	5	4	3	3	2	2	2	2	2	2
- mult prea mult	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1
- nu mă pot pronunța	6	6	5	4	3	6	5	5	4	4
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
participare democratică și codeterminare										
- mult prea puțin	23	22	21	15	16	16	17	16	12	14
- destul de puțin	46	49	46	51	47	49	49	45	49	47
- întocmai cum trebuie	27	26	30	31	33	32	31	34	36	34
- destul de mult	2	2	1	1	2	1	1	2	1	2
- mult prea mult	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
- nu mă pot pronunța	2	2	1	1	2	2	2	2	1	3
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
siguranță socială										
- mult prea puțin	9	12	12	8	8	6	11	9	7	8
- destul de puțin	33	43	43	42	39	31	42	41	40	36
- întocmai cum trebuie	39	34	37	42	44	42	37	42	44	48
- destul de mult	14	8	6	6	6	15	7	5	6	5
- mult prea mult	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1
- nu mă pot pronunța	3	3	3	2	2	4	2	2	2	3
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
stabilitate economică										
- mult prea puțin	14	8	3	1	6	14	9	3	1	6
- destul de puțin	50	41	22	10	37	56	48	26	10	38
- întocmai cum trebuie	21	35	56	70	48	20	33	57	72	46
- destul de mult	6	7	9	12	5	4	4	7	10	4
- mult prea mult	1	2	2	2	2	0	1	2	2	1
- nu mă pot pronunța	8	8	7	5	3	6	5	6	5	4
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
solidaritate										
- mult prea puțin	44	40	36	34	31	31	31	25	24	24
- destul de puțin	36	37	39	45	47	40	41	42	46	46
- întocmai cum trebuie	9	11	12	11	16	16	15	19	19	21
- destul de mult	1	1	1	1	2	1	2	2	2	3
- mult prea mult	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1
- nu mă pot pronunța	10	10	10	7	4	12	10	10	8	5
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabelul 11. Materializarea obiectivelor societății în funcție de specialitate

	universități						universități tehnice			
	științe umane	științe sociale	drept	economie	medicină	științe ale naturii	inginerie	științe sociale	economie	inginerie
Măsură: prea puțin bunăstare materială										
- WS 1982/83	6	14	10	6	5	7	6	11	4	5
- WS 1984/85	15	27	18	18	11	13	11	26	11	10
- WS 1986/87	16	26	19	14	12	13	10	26	9	11
- WS 1989/90	14	18	13	12	10	11	10	17	8	7
- WS 1992/93	14	16	10	7	11	9	9	13	11	10

	universități						universități tehnice			
	științe umane	științe sociale	drept	economie	medicină	științe ale naturii	inginerie	științe sociale	economie	inginerie
Măsură: prea puțin										
egalitate socială										
- WS 1982/83	86	93	70	65	73	83	77	98	71	70
- WS 1984/85	87	93	75	73	78	85	81	98	72	79
- WS 1986/87	89	93	73	75	81	85	80	99	71	80
- WS 1989/90	91	93	79	75	84	87	83	97	81	81
- WS 1992/93	83	87	72	63	75	76	72	90	68	65
libertate individuală										
- WS 1982/83	63	73	49	45	54	57	55	74	55	46
- WS 1984/85	59	73	43	44	50	54	51	78	41	47
- WS 1986/87	56	65	43	41	49	50	47	77	43	46
- WS 1989/90	49	57	35	35	42	43	41	65	35	39
- WS 1992/93	34	39	22	20	28	25	25	46	21	24
libertate socială										
- WS 1982/83	63	67	50	42	56	58	55	84	56	54
- WS 1984/85	65	70	51	52	57	57	54	87	56	58
- WS 1986/87	68	71	57	52	61	61	60	88	54	60
- WS 1989/90	67	71	52	50	60	61	59	84	44	56
- WS 1992/93	74	73	67	60	73	65	64	82	62	60
participare democratică și codeterminare										
- WS 1982/83	76	88	55	55	67	71	67	85	68	57
- WS 1984/85	77	86	58	59	68	72	68	91	57	62
- WS 1986/87	74	83	55	54	69	68	64	89	56	58
- WS 1989/90	73	80	53	55	63	70	63	79	53	60
- WS 1992/93	68	72	53	51	63	65	60	81	53	58
siguranță socială										
- WS 1982/83	50	61	38	30	35	42	34	68	31	33
- WS 1984/85	61	74	51	42	47	56	51	79	42	50
- WS 1986/87	60	73	47	42	50	55	53	86	39	47
- WS 1989/90	58	66	44	39	44	51	47	80	34	44
- WS 1992/93	54	60	46	32	48	48	44	63	35	42
stabilitate economică										
- WS 1982/83	61	59	72	72	60	61	64	63	75	70
- WS 1984/85	47	53	55	53	47	43	48	58	57	56
- WS 1986/87	26	34	30	25	22	23	24	35	31	27
- WS 1989/90	11	12	11	12	9	10	10	14	11	10
- WS 1992/93	44	43	43	42	40	42	42	42	47	45
solidaritate										
- WS 1982/83	85	88	74	74	80	79	76	88	70	68
- WS 1984/85	83	89	74	68	79	76	71	91	67	68
- WS 1986/87	83	87	72	68	77	73	71	93	63	64
- WS 1989/90	85	85	80	72	79	78	74	89	68	66
- WS 1992/93	81	84	78	72	77	77	74	85	70	65

Tabulul 12. Elementele și selectivitatea scalei "orientări alternative"

Elementele orientărilor alternative	încărcătura de factori ¹⁾	selectivitatea ²⁾
- crearea unor colective de muncă și de viață autonome	0.76	0.67
- refuzul unor norme de eficiență tradiționale	0.77	0.67
- evitarea constrângerilor profesionale impuse de actuala societate	0.76	0.67
- renunțarea la bunăstarea materială	0.63	0.54
- a pune sub semnul întrebării partidele politice existente	0.62	0.54
- asumarea angajamentului pentru rezolvarea unor probleme ecologice/problematicii protecției mediului înconjurător	0.53	0.46
- afirmarea propriei personalități ca scop prioritar	0.41	0.34

1) metoda axei principale Kaiser/Guttman

2) coeficientul de consistență

DEPLASARE SPRE DREAPTA ÎN GERMANIA?

Figura 12. Evoluția poziției față de orientările de valoare alternative (în procente)

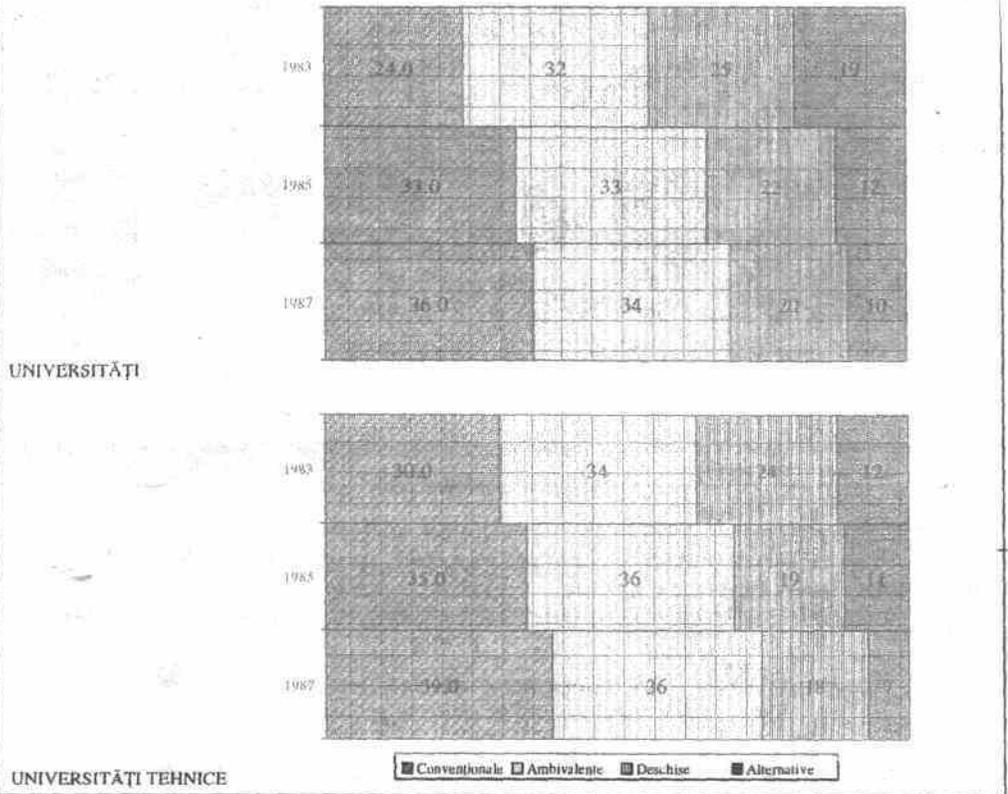
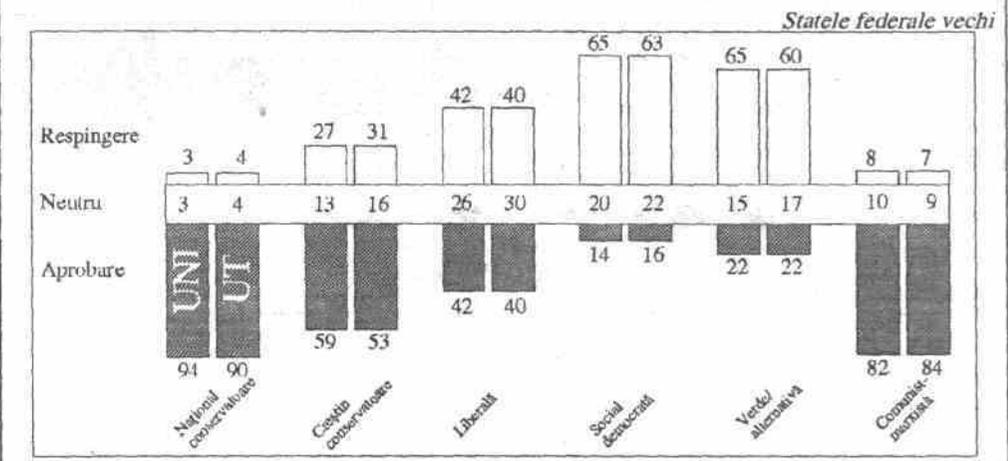

Figura 13a. Poziția față de orientările politice ale studenților din statele federale vechi și noi

(scala de la -3=resping categoric până la +3=aprob pe deplin; categoriile: -3 ... -1 respingere, 0 neutru, +1 ... +3 aprobare)

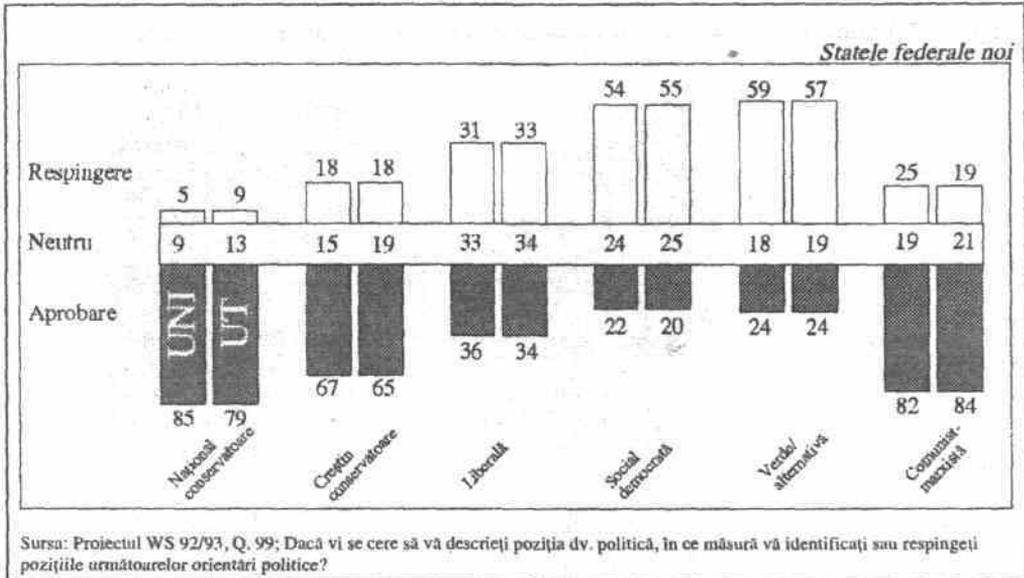

Figura 13b. Amplasarea orientărilor politice în spectrul "de stânga" - "de dreapta" la studenții din Germania de est și de vest.

(Medii pe scala "de stânga" - "de dreapta" de la 1=de stânga până la 7=de dreapta "comparativ cu majoritatea oamenilor din această țară)

